

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

LKR.410.010.02.2019

P/19/048

Barbara Żuk
Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska
w Krakowie.
Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
w Krakowie.
Plac Szczepański 5, 31 - 011 Kraków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/048 Postępowanie z odpadami komunalnymi po przetworzeniu w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych (MBP)

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, Plac Szczepański 5, 31-011 Kraków (dalej: <i>Inspektorat lub WIOŚ</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Barbara Żuk, Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Krakowie, od 27 sierpnia 2018 r. pełni obowiązki (dalej: <i>Wojewódzki Inspektor</i>) ¹ . (akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Wykonywanie kontroli właściwego zagospodarowania odpadów komunalnych przyjmowanych i powstających w wyniku ich przetworzenia w instalacjach MBP. 2. Wykonywanie kontroli podmiotów zarządzających składowiskami odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.
Okres objęty kontrolą	Lata 2016-2019 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) a także na potrzeby analiz porównawczych dokumenty z lat wcześniejszych.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontroler	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie Zbigniew Polak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/116/2019 z 24 czerwca 2019 r. oraz LKR/143/2019 z 28 sierpnia 2019 r. (akta kontroli str. 1-2, 146-147)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	<p>Wojewódzki Inspektor prawidłowo realizował zadania określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a-d oraz lit. l. i pkt 1a ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska⁴, tj. kontrole właściwego zagospodarowania odpadów komunalnych przyjmowanych i powstających w wyniku ich przetworzenia w instalacjach MBP⁵ oraz kontrole składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne</p> <p>W badanym okresie zrealizowano wszystkie zaplanowane zadania kontrolne, zgodnie z terminami ustalonymi w harmonogramach. Kontrolami objęto wszystkich prowadzących instalacje MBP (62 kontroli planowych i pozaplanowych) oraz wszystkie podmioty zarządzające składowiskami odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne (49 kontroli planowych i pozaplanowych). W trakcie prowadzonych czynności WIOŚ weryfikował realizację zaleceń pokontrolnych oraz badał rodzaje odpadów deponowanych na składowiskach. W badanym okresie WIOŚ podejmował kontrole doraźne po zgłoszeniach o naruszeniu przepisów, przy czym od 2017 r. liczba ich rosła, malała natomiast liczba kontroli planowych.</p>
---------------------	--

¹ W okresie od 24 stycznia 2007 r. do 8 sierpnia 2018 r. funkcję kierownika jednostki pełnił Paweł Ciećko.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1355 ze zm.

⁵ Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

NIK zwraca uwagę, że w trakcie kontroli instalacji MBP i składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, WIOŚ nie pobierał próbek odpadów do badania np. ciepła ich spalania, opierając się na wynikach badań przedkładanych przez kontrolowanych. Zdaniem NIK, w związku z wejściem od 1 stycznia 2016 r. w życie nowych przepisów dotyczących dopuszczenia do składowania odpadów, WIOŚ w trakcie kontroli wybranych losowo instalacji (według własnej oceny ryzyka, np. w trakcie kontroli o charakterze interwencyjnym) powinien pobierać próbki, które mogłyby być poddane wstępnemu badaniu w Centralnym Laboratorium GIOŚ, a w przypadku potwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości, byłyby przesyłane do badań w akredytowanym laboratorium. W ocenie NIK takie działanie zapewniłoby istotne uzupełnienie wyników prowadzonych kontroli, jak również pozwoliłoby na wykrycie potencjalnych nieprawidłowości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonywanie kontroli właściwego zagospodarowania odpadów komunalnych powstających w wyniku ich przetworzenia w instalacjach MBP

Opis stanu faktycznego

Na podstawie danych Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami oraz ewidencji WIOŚ:

- w 2016 r. (wg stanu na 31 grudzień 2016 r.) w województwie małopolskim funkcjonowało 16 regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych w instalacjach mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów;
- w latach 2017-2018 (wg stanu na 31 grudzień) takich instalacji było 16 oraz jedna instalacja do termicznego przekształcania odpadów komunalnych.

Instalacje regionalne funkcjonowały w: trzy w Krakowie, dwie w Tarnowie oraz w Oświęcimiu, Ujkowie Starym (gmina Bolesław), Brzeszczach, Choczni, Balinie, Myślenicach, Tylmanowej, Nowym Targu, Sucheju Beskidzkiej, Nowym Sączu, Gorlicach.

(akta kontroli str. 60-61)

W województwie małopolskim funkcjonowało 79 podmiotów, którym prowadzący instalacje MBP przekazywali odpady wytworzone po procesie przetwarzania niesegregowanych zmieszanych odpadów komunalnych, w tym m.in. 19 przetwarzających tworzywa sztuczne, 12 zbierających opakowania z metali, dwa zbierające opakowania wielomateriałowe, 4 tworzywa sztuczne i gumę (19 12 04), 8 odpady palne (paliwa alternatywne 19 12 10), 14 inne odpady (zmieszane odpady i przedmioty) niż wymienione w 19 12 11, dwa odpady sprzętu elektrycznego i elektronicznego, 9 przetwarzające opakowania z papieru i tektury (15 01 01).

(akta kontroli str. 61-63)

Planowanie kontroli prowadzono w oparciu o przyjętą kategoryzację zakładów. Uwzględniano przede wszystkim stopień oddziaływania (ryzyko) działalności prowadzonej przez operatora na środowisko, planowanie cykli kontrolnych i krajowe i wspólnotowe priorytety. WIOŚ wygenerował z Informatycznego Systemu Wspomagania Kontroli zakłady do kontroli w oparciu o tabele ryzyka. Kategoria I (najwyższe ryzyko) – kontrola co roku, 100% zakładów tej kategorii, kategoria II

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

(ryzyko wysokie) – kontrola co 2 lata, 50% zakładów, kategoria III (ryzyko średnie) – kontrola co 3 lata, 33% zakładów tej kategorii⁷.

Na podstawie rocznych harmonogramów ustalono, że w badanym okresie (lata 2016-2018 oraz I połowa 2019 r.) WIOŚ zaplanował i przeprowadził 25 kontroli podmiotów prowadzących instalacje MBP, w tym:

- w 2016 r. zaplanowano 15 kontroli, w tym jedna kontrola w podmiocie kategorii I, 4 kontrole w podmiotach kategorii II, 5 kontroli w podmiotach kategorii III, 4 kontrole w podmiotach kategorii IV oraz jedna kontrola w podmiocie kategorii V;
- w 2017 r. 3 kontrole, w tym dwie kontrole w podmiotach kategorii IV, jedna kontrola w podmiocie kategorii V;
- w 2018 r. 4 kontrole, w tym jedna kontrola – podmiot kategorii II, trzy kontrole – podmioty kategorii III;
- w 2019 r. zaplanowano i zrealizowano (I połowa) 3 kontrole, w tym po jednej kontroli w podmiotach kategorii I, III i V.

Wszystkie zaplanowane kontrole zostały zrealizowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w Kierunkach Działania i planie Pracy WIOŚ na poszczególne lata. Podmioty zarządzające instalacjami regionalnymi do przetwarzania odpadów komunalnych klasyfikowane były do poszczególnych kategorii (I-V) w zależności od wyniku przeprowadzonej analizy wielokryterialnej w informatycznym systemie kontroli (dalej: ISK).

W badanym okresie (lata 2016-2018 oraz I połowa 2019 r.) WIOŚ przeprowadził 37 kontroli pozaplanowych instalacji MBP; tj. w 2016 r. osiem kontroli, w 2017 r. – 12, w 2018 r. – 14, w 2019 r. – trzy kontrole.

W badanym okresie kontrolami objęto wszystkie podmioty zarządzające regionalnymi instalacjami MBP.

(akta kontroli str. 64-67, 95-99, 141-142)

W wyjaśnieniu Wojewódzki Inspektor podała, że w 2016 roku WIOŚ w Krakowie w ramach ogólnokrajowego cyklu kontrolnego ujętego w planie GIOŚ pn. „Kontrola w zakresie realizacji zadań regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (dalej: RIPOK) wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz ustawy o odpadach” przeprowadził kontrole wszystkich instalacji regionalnych na terenie województwa małopolskiego. W roku 2017 GIOŚ z konieczności zachowania ciągłości weryfikacji sprawności działania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi ograniczył sprawdzenie organizacji systemu gospodarki odpadami komunalnymi na kontrole przeprowadzane w gminach oraz w punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W 2018 r. realizowano cykl kontrolny w gminach dotyczący weryfikacji stanu wdrożenia przez gminy selektywnej zbiórki odpadów w związku z wejściem w życie w dniu 1 lipca 2017 r. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów. Z obowiązku kontroli wyłączono instalacje RIPOK, przyjęto w założeniu do planu kontroli opracowywanego dla danego roku, że kontrolą objęte będą instalacje, w których stwierdzono nieprawidłowości przy poprzednich kontrolach.

Ilość planowych kontroli w RIPOK w kolejnych latach 2017-2018 sukcesywnie malała m.in. z uwagi na:

- niską obsadę kadrową w stosunku do ilości zadań ustawowych,
- częste długotrwałe absencje chorobowe i urlopy macierzyńskie,

⁷ Do kategorii I zostało zakwalifikowane Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Krakowie. Do kategorii II zaliczono trzy podmioty, a do III kategorii – siedem podmiotów.

- *fluktuację kadr spowodowaną względami ekonomicznymi (bardzo niskie płace lata 2017-2018),*
- *ciągłe zatrudnianie nowych, niedoświadczonych pracowników (wykształcenie samodzielnego inspektora trwa minimum 1 rok).*

WIOŚ w Krakowie odnotowuje liczne interwencje na działalność instalacji MBP oraz składowisk odpadów innych niż niebezpieczne w zakresie uciążliwości odorowych, co wymaga kilkunastu wyjazdów w miesiącu na instalacje.

(akta kontroli str. 136-138)

W oparciu o Kierunki działania oraz plan pracy WIOŚ na lata 2016, 2017, 2018 i 2019 stwierdzono, że:

- w latach 2016-2018 WIOŚ ustalił realizację od 37 do 42 celów kontrolnych, w tym m.in. kontrola realizacji przez gminy zadań dotyczących zamykania składowisk odpadów komunalnych określonych w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2014 r., kontrola przestrzegania wymagań w zakresie postępowania z odpadami, w tym niebezpiecznymi, kontrola przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Na 2019 r. przyjęto do realizacji 53 cele w tym m.in. kontrola przestrzegania przepisów w zakresie gospodarki odpadami w miejscach stwarzających ryzyko wystąpienia pożaru, kontrola nielegalnej działalności w zakresie gospodarki odpadami we współpracy z organami ścigania;
- w 2016 r. zaplanowano 1 288 kontroli, w tym 710 kontroli opartych o dokumentację, w 2017 r. zaplanowano 565 kontroli, w 2018 r. 550 kontroli, w 2019 r. 630 kontroli;
- na kontrole pozaplanowe zarezerwowano 40% czasu;
- opracowano procedury opracowywania programów kontroli planowych oraz nieplanowych. Przy sporządzaniu Planu kontroli na dany rok wygenerowano z ISK zakłady do kontroli w oparciu o tabele ryzyka. Plan kontroli obejmował kontrole kompleksowe (10%) i problemowe (90%);
- począwszy od Planu na 2019 r., jako najważniejsze zadania ustalono działania dotyczące gospodarki odpadami planowe jak i pozaplanowe.

(akta kontroli str. 8-59)

Wszystkie kontrole planowe zostały zakończone sporządzeniem protokołu kontroli w terminie określonym w upoważnieniu do kontroli wystawionym osobno dla każdego kontrolowanego podmiotu przez Inspektora Wojewódzkiego.

(akta kontroli str. 67)

Szczegółowemu badaniu poddano 12 protokołów kontroli podmiotów prowadzących instalacje MBP, przeprowadzonych w 2016 r. (4 protokoły), w 2017 r. (3 protokoły), w 2018 r. (3 protokoły) w 2019 r. (dwa protokoły).

We wszystkich przypadkach kontrolowano instalacje MBP. Sprawdzono prowadzenie procesu przetwarzania odpadów i jego zgodności z postanowieniami wydanych podmiotom decyzji. Na podstawie prowadzonej przez podmiot ewidencji odpadów (karty przekazania odpadu, karty ewidencji odpadów) badano skąd i jakiego rodzaju odpady oraz jaka masa odpadów były przyjmowane do instalacji, dokąd i jakiego rodzaju i w jakiej ilości odpadów po przetworzeniu w instalacji były przekazywane. Badano również czy w kartach przekazania odpadów były różnice masy odpadów przekazywanych do kolejnego posiadacza odpadów i masy odpadów przez niego potwierdzane, jako przyjęte.

W żadnej kontroli nie pobierano próbek odpadów do badania, a w dwóch kontrolach nie przeprowadzono oględzin instalacji MBP.

Zgodnie z § 3 ust. 3 i § 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczenia odpadów do składowania na składowiskach⁸, obowiązującym od 1 stycznia 2016 r., zakres badań oraz kryteria dopuszczania odpadów m.in. grupy 20 (odpady komunalne łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie) do składowania na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia. Przykładowo dopuszczalne graniczne wartości ciepła spalania odpadów powinny wynosić 6 MJ/kg suchej masy, a ogólnego węgla organicznego (TOC) – 5% suchej masy.

(akta kontroli str. 104-129, 144)

W wyjaśnieniu Wojewódzki Inspektor podała, że WIOŚ przeprowadzał kontrole zgodnie z opracowanym przez GIOŚ ISK. Sporządzenie protokołu oględzin było obowiązkowe, jeśli inspektor stwierdził naruszenie wymagań ochrony środowiska, dotyczące m.in. stanu technicznego instalacji ochrony środowiska, bądź braku wymaganych zabezpieczeń. W przypadku niestwierdzenia naruszeń nie wymaga się sporządzenia protokołu oględzin. Kontrola⁹ w 2016 r. nie wykazała naruszeń w kontrolowanym zakresie (tj. przestrzegania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego oraz przestrzegania przepisów ustawy o odpadach). W związku z powyższym zgodnie z ISK inspektor nie był zobowiązany do sporządzenia protokołu oględzin. Kontrola¹⁰ w 2016 r. została przeprowadzona bez protokołu oględzin, gdyż nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie eksploatacji instalacji. Jednakże przeprowadzono wizję w terenie, co potwierdzają dołączone zdjęcia do protokołu z kontroli oraz zawarte w treści samego protokołu zapisy stwierdzające, że warunki pozwolenia (w tym w zakresie prawidłowej eksploatacji instalacji) są dotrzymane. Przedmiotowa kontrola wykazała nieprawidłowości, jednak dotyczyły one prowadzonej dokumentacji (ewidencji odpadów).

Wojewódzki Inspektor wyjaśniła także, że w latach 2016-2019 WIOŚ nie pobierał próbek odpadów przyjmowanych do instalacji oraz próbek odpadów wytwarzanych z instalacji z następujących powodów:

- laboratorium WIOŚ w Krakowie nie posiadało akredytacji w zakresie poboru i analiz odpadów, w tym wskaźnika AT₄. W związku z powyższym pobranie takich próbek i przeprowadzenie badań wymagało wystawienia zlecenia zewnętrznej jednostce akredytowanej. W celu dokonania oceny pracy instalacji należałoby wykonać, co najmniej 12 badań w ciągu roku. Takie działanie prowadziłoby do zbędnego wydatkowania pieniędzy publicznych, które nawet w przypadku rozbieżności pomiędzy wynikami badań wykonywanymi przez laboratorium akredytowane na zlecenie WIOS, a wynikami badań wykonywanymi przez laboratorium akredytowane na zlecenie prowadzącego instalację, nie mogłyby być podstawą do dalszego postępowania, gdyż dowody, jakim są wyniki pomiarów, w tym przypadku mają wobec prawa tą samą wagę.
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów¹¹ tj. określone w § 7 ust. 1 wymagania uważa się za spełnione, jeżeli są potwierdzone badaniami laboratoryjnymi wykonanymi przez laboratorium akredytowane lub posiadające certyfikat wdrożonego systemu, jakości w zakresie badania parametrów określonych w rozporządzeniu. Próbkę do badań pobiera przedstawiciel

⁸ Dz. U. poz. 1277.

⁹ Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).

¹⁰ Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).

¹¹ Dz. U. z 2012 r. poz. 1052 – uchylone z dniem 24 stycznia 2016 r.

laboratorium akredytowanego lub posiadającego certyfikat wdrożonego systemu, jakości w zakresie badania parametrów określonych w rozporządzeniu. Rocznie pobiera się i bada 12 próbek (po jednej w każdym miesiącu),

- *do WIOŚ nie zgłaszano interwencji w zakresie nieprawidłowości dotyczących zagospodarowania wytwarzanych odpadów na terenie kontrolowanych instalacji,*
- *podczas kontroli sprawdzano czy zarządca instalacji do składowania odpadów prowadzi badania, posiada kartę charakterystyki odpadu przyjmowanego do unieszkodliwiania,*
- *badania w każdym przypadku przeprowadzały jednostki akredytowane, nie istniały, zatem przesłanki do podważania ich wyników,*
- *od 2019 roku wojewódzkie inspektoraty nie posiadają własnych laboratoriów, wszelkie pobory i badania z zakresu ochrony środowiska mogą zlecać do Centralnego Laboratorium GIOŚ. Obecnie trwa ustalanie procedur związanych z przyjmowaniem zleceń od wojewódzkich inspektoratów.*

(akta kontroli str. 132-135)

W planie Pracy WIOŚ na poszczególne lata tworzono rezerwę czasową 40% na kontrole pozaplanowe. W badanym okresie WIOŚ przeprowadził ogółem 36 kontroli doraźnych (pozaplanowych) w zakresie przetwarzania odpadów komunalnych w instalacjach MBP. W 2016 r. przeprowadzono osiem kontroli doraźnych, w tym: trzy na wniosek podmiotów, jedna na wniosek Marszałka, dwie na wniosek inspekcji ochrony środowiska, dwie na wniosek mieszkańców. W 2017 r. przeprowadzono 12 kontroli pozaplanowych, w tym: dwie na wniosek podmiotów, pięć na wniosek Marszałka, trzy skargi mieszkańców, jedna na wniosek Policji, jedna kontrola interwencyjna. W 2018 r. zrealizowano 13 kontroli doraźnych, w tym: jedna na wniosek podmiotu, trzy na wniosek Marszałka, cztery z powodu skarg mieszkańców, jedna na wniosek GIOŚ, jedna na wniosek Policji oraz trzy interwencyjne. W okresie I półrocza 2019 r. przeprowadzono trzy kontrole doraźne, w tym: dwie na skutek skarg mieszkańców, jedna na wniosek Marszałka.

(akta kontroli str. 67-74, 99-100)

Przedmiotem kontroli MBP w badanym okresie były m.in.:

- informacje ogólne o RIPOK (nazwa i adres podmiotu zarządzającego, lokalizacja (adres) instalacji, rodzaj decyzji/podstawy prawnej, znak i numer decyzji, data wydania i ważność decyzji, organ wydający, opis zastosowanego rozwiązania technologicznego, stosowane procesy odzysku/unieszkodliwiania odpadów, rodzaj przetwarzanych odpadów z podaniem kodów (wg katalogu odpadów), moc przerobową nominalną, ilość odpadów dopuszczona do przetwarzania w ciągu roku wg decyzji (Mg/rok), rzeczywista ilość odpadów przetworzoną w okresie objętym kontrolą;
- informacje czy kontrolowany RIPOK spełnia wymagania najlepszej dostępnej techniki lub technologii (dalej: BAT) oraz czy podlega obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego zgodnie z art. 204 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹²;
- identyfikacja posiadanych instalacji do przetwarzania odpadów (rodzaje – opis techniczny instalacji, moc przerobowa);
- określenie rzeczywistej zdolności przerobowej RIPOK względem posiadanych decyzji;
- źródła pochodzenia odpadów (wykaz gmin) z ilościami odebranych odpadów;

¹² Dz. U. z 2019 r. poz. 1396 ze zm.

- wskazanie przypadków przyjmowania odpadów spoza regionu gospodarki odpadami;
- ustalenie czy prowadzący RIPOK zajmuje się również fizycznym odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, jak również czy przyjmuje odpady od innych firm z rynku;
- ustalenie ilości przyjętych odpadów z podziałem na poszczególne rodzaje w okresie objętym kontrolą (na podstawie dokumentacji podmiotu kontrolowanego i wyników badań zleconych przez ten podmiot);
- identyfikacja procesów przetwarzania, którym poddano poszczególne rodzaje odpadów oraz rodzaje i ilości wytworzonych odpadów;
- sporządzenie bilansu odpadów przyjętych i wytworzonych, który obejmuje weryfikację strumienia odpadów na wejściu i wyjściu z instalacji (na podstawie dokumentacji podmiotu kontrolowanego);
- identyfikacja podmiotów odbierających odpady z kontrolowanej instalacji i sposoby ich dalszego zagospodarowania;
- weryfikacja wytwarzanych odpadów pod kątem struktury morfologicznej i faktycznych możliwości, m.in.: frakcje mineralne (szczególnie 19 12 09) - ustalenie, jaka faktycznie frakcja jest klasyfikowana, jako frakcja mineralna, zwrócenie uwagi na nieproporcjonalne udziały różnych frakcji mineralnych i popiołów na wyjściu, w stosunku do całej masy przetwarzanych odpadów);
- odsiewy podsitowe (19 12 12) (na podstawie badań zleconych przez podmiot);
- weryfikacja, czy w instalacji MBP są prowadzone oba procesy: mechaniczny i biologiczny oraz czy są wystarczające moce przerobowe części biologicznej;
- ustalenie czy podmiot zgłoszony, jako produkujący paliwo alternatywne faktycznie wytwarza RDF, czy też przekazuje odpad pod kodem 19 12 10 pośrednikowi, podczas gdy nie spełnia on wymagań dla paliwa alternatywnego (na podstawie badań odpadów przeprowadzanych przez kontrolowany podmiot);
- sprawdzenie sposobu składowania, magazynowania, oraz procesy kompostowania/ biologicznego przetwarzania odpadów w RIPOK-ach;
- sprawdzenie obowiązków ewidencyjnych i sprawozdawczych;
- weryfikacja sposobu magazynowania odpadów.

Odpady były przekazywane zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami do uprawnionych podmiotów, w dokumentach ewidencji odpadów nie stwierdzono różnic w masie przekazanych i przyjętych przez kolejnego posiadacza odpadów.

(akta kontroli str. 74-75)

Główne nieprawidłowości stwierdzone w badanym okresie podczas kontroli MBP to:

- naruszenie pozwolenia zintegrowanego w zakresie magazynowania odpadów;
- prowadzenie gospodarki odpadami w sposób niezapewniający ochrony środowiska poprzez powodowanie uciążliwości zapachowej;
- magazynowanie w bioreaktorze odpadu o kodzie 19 12 04 butelki PET;
- magazynowanie odpadu o kodzie 20 02 01 odpady biodegradowalne na placu kompostowania na stanowiskach przeznaczonych do prowadzenia II fazy procesu biologicznego;
- brak pełnej informacji o realizacji zarządzeń pokontrolnych WIOŚ w Krakowie;
- niewykonanie pomiarów emisji hałasu;
- eksploatacja instalacji z naruszeniem warunków pozwolenia zintegrowanego;

- naruszenie hierarchii postępowania z odpadami o kodzie 20 02 01 poprzez przekazanie ich do instalacji¹³;
- przekroczenie ilości odpadu o kodzie 20 03 01 dopuszczonego do przetworzenia w ciągu roku na regionalnej instalacji MBP;
- przekroczenie ilości odpadów dopuszczonych do wytwarzania w ciągu roku na MBP dla odpadów o kodzie 19 12 12;
- przekroczenie czasu pracy instalacji MBP w części mechanicznej;
- nieszczelne połączenie pomiędzy kontenerami przeznaczonymi do biologicznego przetwarzania a kontenerem technicznym;
- prowadzenie ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym;
- występowanie emisji niezorganizowanej z hali sortowni;
- wprowadzanie do kanalizacji innego podmiotu (Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ochotnicy Dolnej) ścieków technologicznych (przemysłowych) zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska (nadmiar odcieków z bioreaktorów i odcieki z placu dojrzewania poprzez separator) bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego;
- nieutrzymywanie we właściwym stanie technicznym zbiornika na odcieki z bioreaktorów (brak pełnego przykrycia zbiornika) oraz nieprawidłowe wyprofilowanie placu - brak zapewnienia właściwego spadku terenu placu dla odpływu wód opadowych oraz odcieków z przyzmi biostabilizatu do krat odpływowych wyposażonych w system odbierania odcieków i wód opadowych (niewykonanie części muru oporowego oraz wysokiego krawężnika w części południowej zakładu w sąsiedztwie potoku Ochotnica);
- niespełnianie wymogów BAT przez instalację MBP w Tylmanowej poprzez: magazynowanie przyjmowanych zmieszanych odpadów komunalnych w zadaszanej hali na szczelnej betonowej powierzchni przy niezamykanych drzwiach procesowych, brak wyposażenia hali procesowej (sortowanie odpadów) w odpowiednią wentylację mechaniczną, którą powietrze z hali będzie kierowane do biofiltra znajdującego się w części biologicznej instalacji w celu ograniczania emisji;
- sporządzanie zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobie gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania niezgodnie ze stanem rzeczywistym;
- prowadzenie gospodarki odpadami w sposób niezapewniający ochrony środowiska poprzez powodowanie uciążliwości zapachowej;
- brak rejestracji procesu, niesprawna instalacja do napowietrzania procesu;
- niedotrzymywanie warunków określonych pozwoleniem zintegrowanym w zakresie prowadzenia procesu przetwarzania odpadów, magazynowania;
- niedotrzymywanie warunków określonych pozwoleniem wodnoprawnym na wprowadzanie ścieków przemysłowych do kanalizacji w zakresie utrzymywania w należytym stanie technicznym urządzeń służących do odprowadzania ścieków przemysłowych;
- dopuszczenie do magazynowania odpadów niezgodnie z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym;
- niezapewnienie utrzymania drożności sieci kanalizacyjnej zakładu;
- magazynowanie odpadów na terenie nieutwardzonym;

¹³ Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).

- odprowadzanie podczyszczonych ścieków opadowych i roztopowych z terenu zakładu za pomocą sieci kanalizacyjnej do gruntu przez studnie chłonne;
- możliwość przemieszczania lekkich frakcji materiałowych z wytwarzanych na terenie instalacji, tj. głównie kawałków folii opakowaniowej, worków z tworzyw sztucznych oraz kawałków papieru, na przyległe tereny zielone.

Realizacja zarządzeń pokontrolnych była każdorazowo sprawdzana przy kolejnej prowadzonej kontroli. W każdym protokole kontroli zamieszczano i opisywano punkt pn. Realizacja zarządzeń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 76-77)

W badanym okresie zostały wszczęte dwa postępowania administracyjne w zakresie wstrzymania działalności posiadacza odpadów po procesie przetworzenia w MBP zakończone decyzją umarzającą postępowanie.

W badanym okresie WIOŚ nie wstrzymywał działalności instalacji MBP w oparciu o art. 32 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹⁴ oraz nie wydawał postanowień zawieszających wstrzymanie instalacji MBP.

(akta kontroli str. 77-78)

W przypadku stwierdzenia naruszenia warunków pozwolenia zintegrowanego po kontroli WIOŚ informował Marszałka o jego naruszeniach. Marszałek wzywał podmiot naruszający decyzję do zaprzestania naruszeń. Po upływie wskazanego terminu zaprzestania WIOŚ przeprowadzał kontrolę. Ponadto w przypadku złożenia przez podmioty wniosku o zmianę pozwolenia zintegrowanego WIOŚ wspólnie z pracownikami Urzędu Marszałkowskiego przeprowadzał kontrolę. Kontrole na wniosek Marszałka były prowadzone w:

a) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429):

- wniosek Marszałka z dnia 5 października 2016 r. w sprawie sprawdzenia, czy Zakład usunął wykazane nieprawidłowości oraz zaniechał naruszeń decyzji Marszałka; kontrola wykazała nieprawidłowości w postaci: naruszenia pozwolenia zintegrowanego w zakresie magazynowania odpadów, niepoinformowanie organu o wykonaniu zarządzeń pokontrolnych dotyczących dotrzymywania warunków pozwolenia zintegrowanego, przekroczenia ilości odpadów dopuszczonych do przetworzenia na instalacji;
- wniosek Marszałka z dnia 25 października 2016 r. w związku ze złożeniem przez Zakład wniosku o wydanie decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie wydzielonej części składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Balinie; kontrola nie wykazała nieprawidłowości;
- wniosek Marszałka z dnia 14 maja 2018 r. przed wydaniem decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie wydzielonej części składowiska – sektora składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, zlokalizowanego w Balinie; kontrola nie wykazała nieprawidłowości;
- wniosek Marszałka z dnia 27 listopada 2018 r. o ustalenie, czy Zakład usunął wskazane nieprawidłowości oraz zaniechał naruszeń pozwolenia zintegrowanego oraz czy został zrealizowany obowiązek nałożony decyzją Marszałka na Zarządcę Składowiska w związku z zakończeniem prac rekultywacyjnych; kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

b) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429):

¹⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 701 ze zm., dalej *ustawa o odpadach*.

- wniosek Marszałka z 28 lutego 2017 r. w związku ze złożeniem przez podmiot wniosku o zmianę pozwolenia na wytwarzanie odpadów z uwzględnieniem przetwarzania odpadów, w związku z eksploatacją regionalnej MBP i odpadów zielonych i innych bioodpadów; kontrola wykazała nieprawidłowości w postaci: eksploatacji instalacji z naruszeniem pozwolenia na wytwarzanie odpadów, prowadzenia ewidencji odpadów niezgodnie ze stanem rzeczywistym oraz przetwarzania odpadów wielkogabarytowych bez wymaganego zezwolenia; WIOŚ wymierzył podmiotowi karę pieniężną w wysokości 3 000 zł.
- c) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).:
- wniosek Marszałka z dnia 22 czerwca 2017 r. o sprawdzenie realizacji obowiązków nałożonych na Spółkę wezwaniem Marszałka do niezwłocznego zaniechania naruszeń decyzji dotyczącej pozwolenia zintegrowanego MBP; kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- d) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).:
- wniosek Marszałka z dnia 6 grudnia 2018 r. o sprawdzenie czy podmiot działa zgodnie z decyzją Marszałka - pozwoleniem na wytwarzanie odpadów, z uwzględnieniem przetwarzania odpadów w procesach odzysku i unieszkodliwiania, w związku z eksploatacją instalacji MBP; kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- e) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).:
- wniosek Marszałka z dnia 3 lipca 2017 r., przed wydaniem decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie wydzielonej części składowiska odpadów – sektora V składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne; kontrola nie wykazała nieprawidłowości;
 - wniosek Marszałka z 21 września 2018 r. dotyczący sprawdzenia czy podmiot działa zgodnie z decyzją – zezwoleniem na zbieranie i przetwarzanie odpadów w związku z eksploatacją regionalnej instalacji do przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów; kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- f) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).:
- wniosek Marszałka z dnia 8 czerwca 2018 r., przed wydaniem decyzji wyrażającej zgodę na zamknięcie sektora AB-2 składowiska odpadów za rzeką *Biała*; kontrola nie wykazała nieprawidłowości;
 - wniosek Marszałka z dnia 14 sierpnia 2018 r. o przeprowadzenie kontroli składowiska odpadów za rzeką *Biała*, skierowany na podstawie art. 41a ust. 1 ustawy o odpadach, w związku z prowadzonym na wniosek podmiotu, postępowaniem w sprawie wydania zezwolenia na przetwarzanie odpadów do rekultywacji sektora AB-2 składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne; kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- g) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).:
- wniosek Marszałka z dnia 20 września 2018 roku, o sprawdzenie czy Spółka zaniechała naruszeń posiadanego pozwolenia zintegrowanego; kontrola nie wykazała naruszeń.

h) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).:

- wniosek Marszałka z dnia 16 lipca 2018 roku, z prośbą o sprawdzenie czy Spółka zaniechała naruszeń posiadanego pozwolenia zintegrowanego; kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie magazynowania odpadów niezgodnie z warunkami określonymi w pozwoleniu zintegrowanym;
- wniosek Marszałka z dnia 3 kwietnia 2017 r. dotyczący przeprowadzenia wspólnej kontroli w związku ze stwierdzonymi naruszeniami pozwolenia zintegrowanego w trakcie poprzedniej kontroli WIOŚ; kontrola wykazała nieprawidłowości w postaci: niedotrzymywania warunków pozwolenia zintegrowanego w zakresie magazynowania odpadów, niedotrzymywania warunków pozwolenia wodnoprawnego w zakresie utrzymywania w należytym stanie technicznym urządzeń służących do odprowadzania ścieków przemysłowych, nieprawidłowe sporządzenie sprawozdania o wytwarzanych odpadach, niezapewnienie przestrzegania wymagań ochrony środowiska poprzez nieodpowiednią organizację pracy;
- wniosek Marszałka z dnia 22 czerwca 2017 r. o przeprowadzenie kontroli sprawdzającej, czy Spółka wyeliminowała stwierdzone w trakcie poprzedniej kontroli WIOŚ naruszenia warunków posiadanego przez Spółkę pozwolenia zintegrowanego; kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

i) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).:

- wniosek Marszałka z 4 stycznia 2019 r. o sprawdzenie, czy Spółka zaniechała naruszeń posiadanego pozwolenia zintegrowanego; kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie terminowości prowadzenia pomiarów emisji hałasu do środowiska.

j) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).:

- wniosek Marszałka z dnia 22 czerwca 2017 r. o sprawdzenie czy Spółka nie narusza warunków określonych w posiadanym pozwoleniu zintegrowanym; kontrola wykazała nieprawidłowości w postaci: wykonania bez wymaganego pozwolenia dwóch studni chłonnych na terenie zakładu, odprowadzania podczyszczonych ścieków opadowych i roztopowych z terenu zakładu za pomocą sieci kanalizacyjnej do gruntu przez studnie chłonne bez wymaganego pozwolenia

(akta kontroli str. 78-81)

Od złożenia wniosku przez Marszałka do przeprowadzenia kontroli przez WIOŚ upłynęło od 8 do 37 dni. Po zakończeniu kontroli WIOŚ informował Marszałka o jej wynikach w okresie od 3 do 19 dni.

(akta kontroli str. 77-81)

W badanym okresie na terenie województwa nie uruchamiano nowych instalacji MBP.

(akta kontroli str. 82)

W badanym okresie na terenie WIOŚ odnotowano 8 pożarów instalacji MBP oraz składowisk, a mianowicie:

a) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) - pożar w dniu 14 czerwca 2018 r. (o godzinie 23:47). W czasie pożaru spaleni uległa część zmagazynowanych na terenie zakładu odpadów o kodach: 19 12 04, 19 12

08, 15 01 05, 19 12 12, 15 01 09, 15 01 02 oraz 15 01 06. Przyczyną pożaru było prawdopodobnie podpalenie.

Działania podjęte przez WIOŚ:

- w dniu 15 czerwca 2018 r. (w godzinach 7: 45 – 8:15) Laboratorium WIOŚ wykonało pomiary analizatorem (spektrometr) RAPID PLUS, w celu identyfikacji związków gazowych w powietrzu atmosferycznym na terenie miasta Skawina i okolic, z uwzględnieniem terenu wokół płonącego składowiska. Spektrofotometr nie zidentyfikował związków gazowych z listy biblioteki Rapid plus, co potwierdziły również pomiary powietrza wykonane przez PSP w obrębie miasta Skawiny. Wykonane pomiary nie wskazały zagrożenia ani wskazań do ewakuacji pobliskich mieszkańców. Spektrometr nie wykazał obecności substancji niebezpiecznych na poziomie skanowania;
- w analizowanym okresie nie stwierdzono na stacjach Państwowego Monitoringu Środowiska w rejonie Skawiny przekroczeń poziomów dopuszczalnych mierzonych substancji w powietrzu. Podwyższone stężenie benzenu i pyłu zawieszonego PM10 odnotowano jedynie w południowej części Krakowa w godz. 2: 00 – 5: 00. Stężenia tych substancji wykazywały tendencję spadkową;
- pobrano próbki wody z rzeki Skawinki. Wyniki pomiarów próbek wody pobranych z rzeki Skawinki, bezpośrednio po pożarze, nie wykazały wpływu na jakość wody w rzece.

Kontrola przeprowadzona w dniu 12 lipca 2018 r. nie stwierdziła naruszeń.

b) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) – do pożaru odpadów zmagazynowanych przez ww. podmiot doszło 8 października 2017 r. (ok. 10 rano). Zmagazynowano 5300 Mg odpadów o kodzie 19 12 12. Przyczyną pożaru było prawdopodobnie podpalenie. Działania podjęte przez WIOŚ:

- wizja terenowa w dniu pożaru od godz. 16.30;
- pobrano próbki wody z rzeki Biała Przemsza z rejonu w pobliżu miejsca zdarzenia. Próbki zostały przesłane do analizy do laboratorium WIOŚ. W związku ze zdarzeniem objęto badaniami wodę z rzeki Biała Przemsza w miejscu bezpośredniego zagrożenia zanieczyszczeniem. Próbki pobierano codziennie od dnia wybuchu pożaru do 13 października 2017 r. oraz 17 października 2017 r. Największe stężenia zanieczyszczeń stwierdzono w dniu 10 października 2017 r. Nie stwierdzono zagrożenia znacznych rozmiarów dla środowiska wodnego. Po zakończeniu działań związanych z gaszeniem pożaru nastąpiła znaczna poprawa, jakości wody w rzece Biała Przemsza;
- około godziny 18:30 podjęto monitoring powietrza przez grupę pomiarową WIOŚ. Pomiaru dokonano w 5 punktach: przy punktach 1-4 nie stwierdzono zanieczyszczenia powietrza. Natomiast w punkcie nr 5 miernik wykazał obecność metyloaminy.

Przeprowadzono kontrolę (15 listopada 2017 r.) i nie stwierdzono naruszeń. Protokół nie został podpisany przez kontrolowany podmiot.

c) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) – wystąpiło zapalenie się odpadów na niewielkiej powierzchni (na długości około 10 m) na terenie składowiska odpadów za rzeką Białą. Przyczyna zapalenia się odpadów nie

została ustalona (prawdopodobnie samozapłon). Działania gaśnicze prowadziła Komenda Miejska PSP w Tarnowie oraz Straż Zakładowa Grupy Azoty.

d) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). – w dniu 12 maja 2018 roku doszło do pożaru odpadów¹⁵. Pożarowi uległy przemielone odpady wielkogabarytowe zgromadzone w miejscu ich magazynowania. W dniu 19 maja 2018 roku doszło do pożaru w mechanicznej części instalacji MBP. Pożar objął całą mechaniczną część instalacji do przetwarzania odpadów oraz miejsca magazynowania odpadów przeznaczonych do przetworzenia oraz wytworzonych. W czasie trwania akcji gaśniczej (prowadzonej przez PSP) przeprowadzone zostały oględziny wokół zakładu, w trakcie, których pobrane zostały próby ścieków z akcji gaśniczej i wody rzeki Ropa powyżej i poniżej miejsca wprowadzania tych ścieków do rzeki. W oparciu o podjęte działania nie stwierdzono, aby wystąpiło zagrożenie środowiska.

WIOŚ przeprowadził kontrolę w dniach od 8 do 29 czerwca 2018 r. W trakcie kontroli stwierdzono następujące naruszenia:

- odprowadzanie ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska (odcieków z miejsc magazynowania odpadów)¹⁶ do urządzeń kanalizacyjnych innego podmiotu bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego;
- naruszenie warunków posiadanego pozwolenia zintegrowanego poprzez: pracę po godzinie 22 w dniu 11 maja 2018 r.

W trakcie kontroli udzielono pouczenia. Po zakończeniu kontroli skierowano wystąpienie do Marszałka (w związku z naruszeniami posiadanego przez Spółkę pozwolenia zintegrowanego) oraz wydano zarządzenia pokontrolne (dotyczące gospodarki ściekowej).

e) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). – w dniu 28 lipca 2018 r. doszło do pożaru wytworzonych odpadów (19 12 12), które były magazynowane na terenie zakładu. W czasie trwania akcji gaśniczej przeprowadzone zostały oględziny zakładu. Kontrolę przeprowadzono w dniach od 1 do 17 sierpnia 2018 r. W trakcie kontroli stwierdzono naruszenie warunków pozwolenia zintegrowanego oraz art. 16, art. 25, art. 41 ustawy o odpadach poprzez magazynowanie odpadów na terenie niezabezpieczonym przed dostępem osób nieuprawnionych, tj. przy drodze dojazdowej do zakładu, nieutrzymywanie na bieżąco porządku na terenie instalacji – niezapewnienie drożności kratek ściekowych, magazynowanie odpadów na spękanych placach, niezgodne ze stanem rzeczywistym opisanie dwóch miejsc magazynowania, magazynowanie wytworzonych odpadów o kodzie 19 05 03 (po procesie kompostowania w bioreaktorach i dojrzenia na placu) w miejscu przeznaczonym do prowadzenia procesu przetwarzania odpadów, magazynowanie wytworzonych odpadów o kodzie 19 05 03 luzem w boksie betonowym. Ponadto stwierdzono naruszenie warunków pozwolenia zintegrowanego w zakresie magazynowania odpadów przyjętych do przetwarzania poprzez: magazynowanie przyjętych do przetwarzania odpadów o kodzie 20 03 07 (odpady wielkogabarytowe) łącznie z wytworzonymi w wyniku ich przetwarzania odpadami o kodzie 19 12 12 w przyzmię, która łączy się z przyzmię odpadów o kodzie 16 01 03 (zużyte opony), która to kolejno łączy się z przyzmię odpadów o kodzie 15 01 06 (magazynowanie

¹⁵ Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).

¹⁶ Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429).

odpadów bez wyraźnego rozgraniczenia – odpady te zmagazynowane były w przyrmach, które nakładały się na siebie, co umożliwiało mieszanie różnych rodzajów odpadów). W trakcie kontroli udzielono pouczenia. Po zakończeniu kontroli skierowano wystąpienie do Marszałka Województwa Małopolskiego (w związku z naruszeniami posiadanego przez Spółkę pozwolenia zintegrowanego).

f) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) – w dniu 8 i 9 czerwca 2019 r. doszło do pożarów odpadów składowanych na składowisku. Przeprowadzono kontrolę w dniach od 13 do 14 czerwca 2018 r. W trakcie kontroli przedstawione zostały nagrania z monitoringu terenu składowiska, na których widoczne jest rozpoczęcie pożarów. Przedstawione nagrania nie wskazywały na podpalenie odpadów – przyczyny były ustalane przez Państwową Straż Pożarną. Kontrola nie wykazała, aby Spółka naruszała posiadane pozwolenie zintegrowane. WIOŚ każdorazowo o wystąpieniu pożaru informował Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

g) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429) – pożary w dniach 13 i 21 lipca 2019 r. w miejscowości Borzęta. Pożar w dniu 13 lipca 2019 r. nastąpił w wyniku samozapłonu, a w dniu 21 lipca 2019 r. – nie ustalono przyczyny. Powiatowa Komenda Policji w Myślenicach prowadziła postępowanie w celu ustalenia przyczyny pożaru. Kontrolę rozpoczęto w dniu 23 lipca 2019 r. a zakończono w dniu 7 sierpnia 2019 r. W dniu 23 lipca i 7 sierpnia 2019 r. WIOŚ przeprowadził wizje lokalne. Stwierdzone naruszenia i nieprawidłowości: brak ogrodzenia działki roboczej siatką, nieumieszczenie na wydzielonych tygodniowych działkach roboczych odpadów i brak bieżącego rozplantowania. Zastosowane sankcje to 300 zł mandatu za naruszenie pozwolenia zintegrowanego i 500 zł mandatu za niedopełnienie obowiązków w zakresie utrzymywania i prowadzenia składowiska odpadów. W dniu 12 sierpnia 2019 r. WIOŚ sporządził zarządzenie pokontrolne (termin realizacji 31 sierpnia 2019 r.)

(akta kontroli str. 82-86, 148-195)

Po 5 marca 2019 roku przeprowadzano kontrolę wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania i składowania odpadów u trzech podmiotów, w tym m.in. w:

a) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Kontrola problemowa, pozaplanowa (interwencyjna), przeprowadzona od 27 marca do 16 kwietnia 2019 r. Po interwencji obywateli, celem było ustalenie m.in. źródła uciążliwości odorowej. Naruszenia: prowadzenie przetwarzania odpadów wielkogabarytowych na dodatkowym urządzeniu, brak zabezpieczenia miejsca magazynowania odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki. Naruszenie pozwolenia zintegrowanego. Zastosowano pouczenie.

b) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Kontrola problemowa, pozaplanowa (interwencyjna), przeprowadzona od 1 do 2 kwietnia 2019 r. Po interwencji obywatela, celem było ustalenie sposobu składowania odpadów. Nie stwierdzono naruszeń.

(akta kontroli str. 86-87, 139-140)

Administracyjne kary pieniężne zostały nałożone przez WIOŚ 12 podmiotom, w tym: W 2016 r.

a) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), w wysokości

1 000,00 zł, za prowadzenie działalności w zakresie przetwarzania odpadów bez wymaganego zezwolenia (zapłacona);

b) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), w wysokości 175 970,00 zł za odebranie odpadów zielonych spoza regionu gospodarki odpadami (decyzja w odwołaniu do GIOŚ);

W 2017 r.

a) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), w wysokości 2 000,00 zł, za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym (zapłacona);

b) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), w wysokości 3 000,00 zł, za prowadzenie działalności w zakresie przetwarzania odpadów wielkogabarytowych bez wymaganego zezwolenia (zapłacona);

c) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), w wysokości 2 000,00 zł, za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem na zbieranie odpadów (zapłacona);

d) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), karę pieniężną w wysokości: 969,00 zł za niezgodny z instrukcją prowadzenia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne za rzeką Biała w Tarnowie sposób składowania odpadów na terenie sektora AB-2 składowiska odpadów oraz karę pieniężną za okres trwania naruszenia w 2017 r. (od dnia 24 listopada 2017 r. do dnia 22 grudnia 2017 r.) w wysokości: 27 132,00 zł za niezgodny z instrukcją prowadzenia składowiska odpadów za rzeką Biała sposób składowania odpadów na terenie sektora AB-2 (decyzja nieprawomocna, odwołanie w GIOŚ).

W 2018 r.

a) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), w wysokości 2 000,00 zł za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym (decyzja w odwołaniu);

b) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), w wysokości 2 000,00 zł za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem na zbieranie i przetwarzanie odpadów (zapłacona);

c) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429), w wysokości 1 000,00 zł za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym pozwoleniem zintegrowanym (decyzja w odwołaniu do GIOŚ).

Wszystkie kary albo zostały zapłacone albo decyzja była w trakcie procedury odwoławczej.

Zbadano 5 decyzji administracyjnych nakładających na podmioty kary pieniężne. W wyniku badania ustalono, że:

a) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Decyzja została wydana przez Wojewódzkiego Inspektora w dniu 30 sierpnia 2018 r. – kara pieniężna w wysokości 27 132,00 zł za niezgodny z warunkami określonymi w instrukcji prowadzenia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne (decyzja

Marszałka z 5 września 2017 r.) sposób składowania odpadów. Naruszenie zostało ustalone po kontroli doraźnej, problemowej, interwencyjnej przeprowadzonej w dniach od 22 listopada do 4 grudnia 2017 r. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 2 lipca 2018 r. Odwołanie do GIOŚ zostało wniesione w terminie tj. w dniu 13 września 2018 r.

b) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Decyzja została wydana przez Wojewódzkiego Inspektora w dniu 14 listopada 2018 r. po przeprowadzonej w czerwcu 2018 r. kontroli problemowej. Kara w wysokości 2 000,00 zł została nałożona za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem na zbieranie i przetwarzanie odpadów udzielonym podmiotowi decyzją Marszałka z 3 marca 2015 r. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 2 lipca 2018 r. Odpowiedź podmiotu o usunięciu nieprawidłowości z 28 sierpnia 2018 r. Nie wniesiono odwołania. Kara pieniężna została przez podmiot zapłacona.

c) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Decyzja została wydana przez Wojewódzkiego Inspektora w dniu 16 października 2017 r. – kara pieniężna w wysokości 2 000,00 zł. za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem na zbieranie odpadów. Naruszenie zostało ustalone po kontroli przeprowadzonej w dniach od 25 lipca do 4 sierpnia 2017 r. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 17 sierpnia 2017 r. Nie wniesiono odwołania. Kara pieniężna została przez podmiot zapłacona.

d) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Decyzja została wydana przez Wojewódzkiego Inspektora w dniu 11 stycznia 2017 r. po przeprowadzonej w 2016 r. kontroli pozaplanowej. Kara w wysokości 2 000,00 zł została nałożona za gospodarowanie odpadami niezgodnie z posiadanym zezwoleniem na zbieranie i przetwarzanie odpadów udzielonym podmiotowi decyzją Marszałka z 3 czerwca 2015 r. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 16 listopada 2016 r. Odpowiedź podmiotu z 28 listopada 2016 r. Nie wniesiono odwołania. Kara pieniężna została przez podmiot zapłacona.

e) Fragment wystąpienia usunięto na podstawie art. 5 ust. 2 z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Kara w wysokości 3 000,00 zł została wymierzona przez Wojewódzkiego Inspektora w dniu 30 maja 2017 r. za prowadzenie działalności w zakresie przetwarzania odpadów wielkogabarytowych bez wymaganego zezwolenia. Kara została wymierzona po kontroli z marca 2017 r. Postępowanie zostało wszczęte w dniu 30 marca 2017 r. Odpowiedź podmiotu z 7 kwietnia 2017 r. Nie wniesiono odwołania. Kara pieniężna została przez podmiot zapłacona.

Decyzje te zostały wydane zgodnie z art. 198 ustawy o odpadach.

(akta kontroli str. 87-88, 139-140, 145)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor opracował harmonogram/plan kontroli i terminy realizacji kontroli oraz nakładał kary na podmioty naruszające przepisy z zakresu gospodarki odpadami proporcjonalnie do stopnia naruszenia przepisów. Kontrolą objęto wszystkich prowadzących przetwarzanie odpadów komunalnych w instalacjach MBP w województwie małopolskim. Monitorowano i podejmowano właściwe działania w przypadku występowania pożarów. Począwszy od 2017 r. kontrole planowe przeprowadzano w mniejszym zakresie niż w 2016 r. W 2017 r. przeprowadzono

trzy kontrole planowe i 12 pozaplanowych, w 2018 r. – 4 planowe i 14 pozaplanowych.

2. Wykonywanie kontroli podmiotów zarządzających składowiskami odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne

Na terenie działania WIOŚ w badanym okresie funkcjonowało 13 składowisk regionalnych i dwa zastępcze, a mianowicie:

1. Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania sp. z o.o. w Krakowie,
2. KOMAX sp. z o.o. w Kętach,
3. Zakład Gospodarki Komunalnej Bolesław sp. z o.o.,
4. Agencja Komunalna sp. z o.o. w Brzeszczach,
5. Składowisko Odpadów Komunalnych sp. z o.o. w Oświęcimiu,
6. Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi sp. z o.o. w Balinie,
7. Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. w Tarnowie,
8. Grupa Azoty Jednostka Ratownictwa Chemicznego sp. z o.o. w Tarnowie,
9. NOVA sp. z o.o. w Nowym Sączu,
10. Zakład Składowania Odpadów sp. z o.o. w Starym Sączu,
11. Zakład Utylizacji Odpadów sp. z o.o. w Myślenicach,
12. Składowisko Odpadów DĄBIE w Suchoj Beskidzkiej,
13. Przedsiębiorstwo Komunalne Eko sp. z o.o. w Choczni.

Do dnia 30 czerwca 2018 r. funkcje instalacji zastępczych pełniły instalacje przewidziane do zastępczej obsługi regionu (MBP) – Sortownia zmieszanych odpadów komunalnych w Tarnowie oraz składowiska zastępcze w gminie Żębocin oraz w Sułkowicach.

(akta kontroli str. 89)

W badanym okresie WIOŚ zaplanował 18 kontroli podmiotów zarządzających składowiskami odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w tym 12 w 2016 r., trzy w 2017 r., trzy w 2018 r. i żadnej w 2019 r. Wszystkie kontrole planowe zostały zrealizowane. Przeprowadzono także 31 kontrole pozaplanowe, w tym w 2016 r. dziewięć kontroli, w 2017 r. pięć, w 2018 r. 12 i w 2019 r. pięć¹⁷.

W badanym okresie w trakcie przeprowadzonych kontroli podmiotów zarządzających składowiskami odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne WIOŚ stwierdził następujące naruszenia:

- przekroczenie ilości odpadu o kodzie 17 01 07 zmieszane odpady z betonu i gruzu do przetwarzania w procesie odzysku, jako materiał do budowy skarp w tym obwałowań i kształtowania korony składowiska oraz odpadów o kodzie 20 03 07 odpady wielkogabarytowe i 17 09 04 zmieszane odpady z budowy, remontów unieszkodliwionych na składowisku odpadów innych niż niebezpieczne;
- brak badań uzyskanego stabilizatu po biologicznym procesie przetwarzania odpadów komunalnych;
- przekroczenie ilości odpadu (20 03 99, 19 05 03) dopuszczonego pozwoleniem zintegrowanym do unieszkodliwienia i do wykorzystania, jako okrywa biologiczna;
- niewykonanie badań w zakresie zawartości niklu w wodach odciekowych;
- przekroczenie ilość odpadu 19 05 03 kompost nieodpowiadający wymaganiom w zakresie odzysku poprzez zastosowanie go do wykonania okrywy rekultywacyjnej;

¹⁷ W 2017 r. w dwóch podmiotach dwie dodatkowe kontrole miały charakter automonitoringowy.

- brak pełnego monitoringu składowiska oraz przekazywanie po terminie ustawowym wyników monitoringu wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska;
- zarządzający składowiskiem odpadów utrzymuje i prowadzi składowisko odpadów niezgodnie z instrukcją prowadzenia składowiska odpadów i decyzją zatwierdzającą tę instrukcję – niewystarczająca częstotliwość zraszania czaszy składowiska środkiem antyodorowym, niedostosowana do ilości deponowanych odpadów;
- eksploatacja składowiska z naruszeniem decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska;
- brak nadzoru nad instalacją odgazowania składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne;
- przyjmowanie, przez zarządzającego składowiskiem odpadów, do składowania odpady, w stosunku, do których nie została sporządzona podstawowa charakterystyka odpadów;
- brak lub nierzetelne prowadzenie ewidencji lub sprawozdawczości;
- niedopełnienie przez zarządzającego składowiskiem odpadów, ciężących na nim obowiązków w zakresie odmowy przyjęcia odpadów do składowania na składowisku odpadów w przypadkach, o których mowa w art. 120 ust. 1 o odpadach;
- nieprowadzenie przez zarządzającego składowiskiem badań zgodnie z rozporządzeniem wydanym na podstawie art. 118 o odpadach w sprawie kryteriów dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu z częstotliwością 1 raz na 12 miesięcy;
- nieprawidłowa klasyfikacja odpadów przyjmowanych na składowisko;
- niedopełnienie przez zarządzającego składowiskiem odpadów ciężących na nim obowiązków w zakresie prawidłowego prowadzenia monitoringu w fazie eksploatacyjnej;
- brak decyzji zatwierdzającej instrukcję prowadzenia składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Podczas kontroli WIOŚ sprawdzał realizację zarządzeń pokontrolnych wydanych podczas poprzedniej kontroli.

W kontrolowanym okresie nie wydawano decyzji wstrzymujących użytkowanie składowisk zlokalizowanych na terenie województwa małopolskiego.

(akta kontroli str. 93-94)

Badaniem kontrolnym poddano 9 protokołów kontroli podmiotów zarządzających składowiskami odpadów (po trzy kontrole w latach 2016 r., 2017 r., 2018 r.) . Ustalono m.in., że we wszystkich przypadkach WIOŚ przeprowadził oględziny składowisk. WIOŚ nie pobierał próbek odpadów. W przypadku pięciu podmiotów stwierdzono nieprawidłowości. Protokoły kontroli były sporządzane w dniu zakończenia kontroli.

(akta kontroli str. 130-131, 142-143)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

Wojewódzki Inspektor prowadził zgodnie z ustalonym harmonogramem kontrole składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w województwie. Kontrolami objęto wszystkie podmioty prowadzące składowiska odpadów, przy czym od 2017 liczba kontroli planowych malała w stosunku do kontroli pozaplanowych. W przypadku zgłoszenia nieprawidłowości w zakresie składowania odpadów oraz prowadzenia składowiska przez zarządzającego lub występowania pożarów przeprowadzano kontrole doraźne oraz weryfikowano w każdym przypadku zalecenia pokontrolne.

IV. Wniosek

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Kraków, dnia września 2019 r.

Zbigniew Polak
główny specjalista kontroli państwowej